Helsinki 14.10.2015

Pariisin ilmastosopimus vaakalaudalla ilman ilmastorahoitusta

Arvoisat valtiovarainministeri Stubb ja ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Toivakka,

ilmastorahoituksen puutteellisuuden on ennakoitu olevan yksi Pariisin ilmastokokouksen keskeisimmistä kynnyskysymyksistä. YK:n Kööpenhaminan ilmastokokouksessa vuonna 2009 päätettiin kehitysmaille suunnatusta ilmastorahoituksesta sopeutumis- ja päästövähennystoimiin. Kehittyneet maat sitoutuivat rahoittamaan kehitysmaiden ilmastotoimia lyhyellä aikavälillä yhteensä 30 miljardilla dollarilla vuosina 2010–2012 ja kasvattamaan rahoitusta 100 miljardin dollarin vuositasolle vuoteen 2020 mennessä. Toistaiseksi annetut lupaukset ovat kuitenkin kaukana tästä summasta. OECD:n ja Climate Policy Initiativen uunituoreen arvion mukaan vuosien 2013 ja 2014 ilmastorahoituksen keskiarvo oli 57 miljardia dollaria vuodessa[1]. Tästä rahasta olennainen osa on kuitenkin laskettu ottaen esimerkiksi lainojenkokonaismäärän sekä yksityissektorin investoinnit lukuun. Tämänkaltainen rahoitusmuoto hyödyttää pääosin verrattain rikkaamoia maita, ei niitä, joihin ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat kaikista rajuimmin. **Ilmastorahoitus vaatii siis vielä loppukirin.**

Globaalin sopimuksen synnyn kulmakivenä on luottamus. **Siksi kehitysmaiden mukaantulon maailmanlaajuiseen ilmastosopimukseen on yleisesti nähty olevan riippuvainen siitä, kuinka kehittyneet maat pystyvät pitämään 100 miljardin dollarin lupauksensa[2]**. Viime kuukausina onkin saatu uusia rahoituslupauksia sekä kehittyneiltä valtioilta että kehitysmailta. Saksa on luvannut kaksinkertaistaa oman rahoitusosuutensa vuoteen 2020 mennessä, Iso-Britannian panos on arviolta 8,8 miljardia dollaria, ja jopa Kiina on laittamassa likoon 3,1 miljardia dollaria[3] kehitysmaiden välisen yhteistyön puitteissa.

Ilmastonmuutoksen torjuminen vaatii huomattavia summia yksityistä rahoitusta, sillä vähähiilisen talouden luomiseen tarvitaan biljoonia euroja – ei vain miljardeja[4]. Verorahoilla kerätyt summat eivät yksinomaan riitä ilmastonmuutoksen ratkaisuun. **Vaikka yksityissektorin lisääntyvä rooli ilmastoystävällisten toimien toteuttamisessa on välttämättömyys, 100 miljardin dollarin on oltava enimmäkseen julkista rahoitusta. Vain julkinen rahoitus voi taata sen, että ilmastonmuutokselle kaikista haavoittuvimmat saavat tarvitsemaansa tukea**. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ei houkuttele puoleensa yksityissektorin investointeja, ja jää väistämättä lapsipuolen asemaan, mikäli raha ei ole julkista. Vahingot ja menetykset ovat vielä selkeämmin julkisesta rahoituksesta riippuvaista.

---

[1] OECD & Climate Policy Initiative, 2015. Climate Finance in 2013-14 and the USD 100 billion goal.
[2] Esimerkiksi Presidentti Hollanden puhe (25.8.2015) http://www.english.rfi.fr/environment/20150825-cop21-accord-impossible-without-financial-commitments-says-french-president
[3] U.S.-China Joint Presidential Statement on Climate Change, 2015. https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2015/09/25/us-china-joint-presidential-statement-climate-change
[4] The Global Commission on Economy and Climate, 2014. The New Climate Economy Report – Better Climate, Better Growth. http://2014.newclimateeconomy.report/wp-content/uploads/2014/08/NCE_ExecutiveSummary.pdf

On myös olennaista tehdä selvä erottelu perinteisen kehitysavun ja ilmastorahoituksen välille, jotta rahoitusta voidaan pitää uskottavana. Suomessa on tänä vuonna leikattu kehitysapurahoja tavalla, joka on jättänyt monet järjestöt tukalaan tilanteeseen ja vaatinut vaikeita päätöksiä. Sovittaessa 100 miljardin dollarin rahoituksesta sovittiin myös, että sen tulisi olla uutta ja lisäistä suhteessa kehitysapuun. On siis varmistettava, että ilmastorahoitus ei nakerra perinteisen kehitysyhteistyön määrärahoja. Näin ollen ilmastorahoituksen ja kehitysyhteistyön määrärahojen budjetit tulee pitää tiukasti erillään.

Paras ratkaisu olisi, että päästökaupan tulot ohjattaisiin jatkossakin ilmasto- ja kehitysrahoitukseen. Hallituksen päätöstä kompensoida päästökaupasta aiheutuvia epäsuoria kustannuksia teollisuudelle päästökaupan huutokauppatuloilla tulee tarkastella huolella ja rajata kompensaatiota esimerkiksi vain sellaisille tahoille, jotka voivat taata parhaan mahdollisen energiatehokkuuden laitoksissaan. Vähäisempi energiankulutus itsessään säästää myös laitosten kustannuksia eli tarjoaisi hyötyjä kaikille tahoille. Vaikka maksimikompensaatioon päädyttäisiinkin, niin EU-lainsäädännössä on annettu tarkat ohjeet hyvityksen rajoittamiseen[5], ja on ennustettu, että tulevina vuosina maksimikompensaatio tulee olemaan vähemmän kuin päästökaupasta saatavat tulot[6]. **Päästökauppatuloja jäisi siis yli ja niitä voitaisiin palauttaa ilmastorahoitukseen.**

Vaatimuksemme koskien Suomen ilmastorahoitusta ovat seuraavat:

- Suomen vuosittaisen ilmastorahoituksen osuuden ei tule taantua, vaan ennen kaikkea nousta, jotta 100 miljardin dollarin lupaus saadaan täytettyä.
- Suomen maksama kehitysapu on pakotettu ottamaan sille kohdistuneet valtavat leikkaukset. Ilmastorahoituksen osuuden on siis oltava erillinen perinteisestä kehitysavusta, eikä nakertaa jo valtavasti vähennettyä määrärahapottia.
- Kaikki päästökaupan huutokauppatulot tulee ohjata niiltä osin takaisin ilmastorahoitukseen kuin on mahdollista päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensaation lisäksi.

Keskustelemme mielellämme asiasta tulevina viikkoina, jotta voimme esitellä suosituksiamme. Kiitämme jo etukäteen, ja toivomme kuulevamme teistä.

Ystävällisin terveisin,

Liisa Rohweder
pääsihteeri
WWF Suomi

Timo Lappalainen
toiminnanjohtaja
Kepa ry

Lisätiedot:

[5] SWD (2012) 130 final. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012XC0605(01

[6] Elinkeinoelämän keskusliitto, Metsäteollisuus, Elfi, Energiateollisuus, Kemianteollisuus & Teknologiateollisuus. Myös Suomessa tarvitaan päästökauppakompensaatiota http://www.metsateollisuus.fi/mediabank/5678.pdf

Kaarina Kolle
Ilmastoasiantuntija
WWF Suomi
p. 050 591 3072
kaarina.kolle@wwf.fi

Jonas Biström
Kehityspoliittinen asiantuntija
Kepa ry
p. 050 317 6686
jonas.bistrom@kepa.fi